

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 245/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti Mgr. P. S., advokátska kancelária, s. r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. P. S., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv zaručených čl. 35 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 9 Cb 3/2010 z 19. mája 2010 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21 Cob 297/2010 zo 17. augusta 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Mgr. P. S., advokátska kancelária, s. r. o., o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. novembra 2010 doručená sťažnosť spoločnosti Mgr. P. S., advokátska kancelária, s. r. o., (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva podnikat' zaručeného čl. 35

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy a základného práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 Cb 3/2010 z 19. mája 2010 a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 21 Cob 297/2010 zo 17. augusta 2010.

Sťažovateľka, zastúpená svojím právnym zástupcom, v sťažnosti uviedla:

„... V mene mojej advokátskej kancelárie Mgr. P. S., advokátska kancelária, s.r.o. podávam ústavnú sťažnosť pre porušenie ústavných práv mojej advokátskej kancelárie, ako subjektu právneho poriadku SR, ktorý je určený na vykonávanie advokátskej činnosti v zmysle zákona o advokácii a platného právneho poriadku. Sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu Okresného súdu Trnava sp. zn. 9Cb/3/2010 a Krajského súdu Trnava, sp. zn. 21Cob/297/2010.

... Som toho názoru, že predmetnými rozhodnutiami boli porušené ústavné práva mojej kancelárie a osoby, na slobodné podnikanie, rovnosť strán v súdnom konaní ako aj právo na spravodlivý proces, keďže rozhodnutia sú po stránke odôvodnenia arbitrárne a zároveň v rozpore so skutkovým stavom a ustanoveniami OSP vo veci. V neposlednom rade je porušený princíp právneho štátu, ktorého imanentnou súčasťou je aj inštitút právnej istoty, ktorý je takouto praxou súdov v tejto oblasti práva vážne narušený a spochybnený.

... V konaní sp. zn. 9Cb/3/2010 Okresný súd Trnava priznal môjmu klientovi len čiastočne trovy konania s odkazom na § 142 ods. 3 OSP v platnom znení, pričom svoje rozhodnutie odôvodnil tak, že vraj môjmu klientovi nevznikli žiadne ďalšie trovy, resp. tieto nepreukázal. Toto tvrdenie sa nezakladá na pravde. Podaním zo dňa 19. 5. 2010, ktoré bolo doručené na okresný súd dňa 20. 5. 2010 som vyčíslil trovy právneho zastúpenia, v zmysle zákona a príslušnej vyhlášky. Sú to trovy, ktoré môjmu klientovi reálne vznikli.

... Krajský súd Trnava vydal dňa 17. 8. 2010 v konaní sp. zna. 21 Cob/297/2010 formálne uznesenie, bez odôvodnenia (formálne odkázal na ustanovenia obchodného zákonníka), pričom sa vôbec nezaoberal meritom veci.“

Podľa názoru sťažovateľky:

„... Rozhodnutia súdu vo veci trov konania nemajú znaky súdneho rozhodnutia ale majú znaky súdnej svojvôle. Žiadnym zákonným ustanovením neodôvodňujú rozhodnutia, ktorými upreli môjmu klientovi nárok na náhradu trov právneho zastúpenia, v časti trov, ktoré vznikli v súvislosti s poskytnutím právnej pomoci môjmu klientovi.

... Sudkyňa vo svojom odôvodnené uviedla len § 142 ods. 3, z ktorého jasne vyplýva akým spôsobom mala rozhodnúť o trovách konania. Rozhodnutie sudkyne je v tejto časti zmätočné a nepreskúmateľné a preto je nezákonné.

... Dávam do pozornosti odôvodnenie sudkyne, v ktorom uviedla, že na jednej strane akceptovala, že môjho klienta zastupuje advokátska kancelária, na čo má v zmysle právneho poriadku právo, ale svojvoľne rozhodla, že náhrada trov mu nepatrí, pretože advokát je zároveň konateľom žalobcu. Skutočnosť, že sudkyňa neuviedla zákonné ustanovenie, ktoré ju k takémuto rozhodnutiu oprávňuje hovorí za všetko. Žiadne takéto zákonné ustanovenie nejestvuje. Advokát poskytuje právnu pomoc v zmysle zákona o advokácii a príslušnej vyhlášky, ako aj predpisov SAK. Nikto nemôže nútiť advokáta aby poskytoval svoje služby bezplatne.

... Na margo skutočnosti, že som konateľom môjho klienta, nikde v zákone nie je uvedené, že konateľ nemôže mať vlastnú advokátsku prax a už vôbec nikde nie je uvedené, že v takom prípade nemôže... zastupovať spoločnosť v ktorej je konateľom ako advokát na súde, resp. že jeho klientovi v takom prípade nepatria trovy súdneho konania.

... Ak by platilo to čo súd naznačil, znamenalo by to priamu diskrimináciu mojej osoby, ako advokáta, ktorý poskytuje právne služby za odmenu, a to aj právnickým osobám, v ktorých je štatutárnym orgánom. Je diskrimináciou a porušením rovnosti strán, ako aj ústavného práva na podnikanie a slobodný výber činností, ak súd neprizná advokátovi trovy, v prípade úspechu v spore, len z dôvodu, že mohol konať ako štatutár a nie ako advokát.

... Každý má právo si zvoliť zástupcu a nikto nemôže nútiť zástupcu aby zastupoval zdarma, či bezplatne. V opačnom prípade by to znamenalo diskrimináciu osôb - advokátov, ktorí sú zároveň štatutármi právnických osôb a zároveň by to znamenalo porušenia práva rovnosti strán v konaní, nakoľko strana, ktorá spor prehrala by v reálnom vyjadrení znášala menej nákladov na spor ako strana ktorá vyhrala, keďže tejto by neboli priznané.

... Tvrdenie, že navrhovateľ si nemusel zobrať advokáta ako právneho zástupcu, a preto mu trovy nepatria, nemá oporu v zákone.

... Obe rozhodnutia trpia formálnosťou odôvodnenia, nakoľko právny poriadok neposkytuje oporu výkladu práva, ktorý súdy použili. Rozhodnutia zasahujú do ústavných práv mojej kancelárie slobodne podnikat' a vo vzťahu k mojim klientom vytvárajú porušenie rovnosti strán v súdnom konaní, keď ich priamo finančne diskriminujú a to aj v prípade ak sú úspešné v spore.“

Vzhľadom na skutočnosť, že namietanými rozhodnutiami bolo vážnym spôsobom zasiahnuté do ústavných práv sťažovateľky, konštatovanie porušenia jej označených práv nie je pre ňu dostatočným zadosťučinením, preto navrhuje, aby jej ústavný súd priznal aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € „ako kompenzáciu nákladov mojej kancelárie a poškodenia môjho dobrého mena u klientov“.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby:

„... Ústavný súd SR rozhodol, že rozhodnutím Okresného súdu Trnava sp. zn. 9Cb/3/2010 zo dňa 19. 5. 2010 v časti trov konania a Krajského súdu Trnava, sp. zn. 21Cob/297/2010 zo dňa 17. 08. 2010 boli porušené ústavné práva Mgr. P. S., advokátska kancelária, s.r.o.

Mgr. P. S., advokátska kancelária, s.r.o.,... sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 4.000,- €, ktoré je Okresný súd Trnava a Krajský súd Trnava povinný zaplatiť spoločne a nerozdielne do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti zistil, že sťažovateľka namieta porušenie svojich v záhlaví označených ústavných práv rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 Cb 3/2010 z 19. mája 2010 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a uznesením krajského súdu sp. zn. 21 Cob 297/2010 zo 17. augusta 2010, ktorými konajúce súdy nepriznali jej klientovi náhradu trov právneho zastúpenia.

Zo súvisiaceho spisu okresného súdu sp. zn. 9 Cb 3/2010 ústavný súd zistil, že účastníkom konania pred okresným súdom, ako aj krajským súdom, ktorých rozhodnutia sťažovateľka namieta, bola v procesnom postavení žalobcu spoločnosť K., s. r. o., B. (ďalej len „žalobca“), zastúpená sťažovateľkou. Rozsudkom okresného súdu bola úspešnému žalobcovi priznaná náhrada trov konania proti žalovanému W., s. r. o., T., v sume 16,50 €, ktorá pozostávala zo zaplateného súdneho poplatku. Žalobcom uplatnené trovy právneho zastúpenia okresný súd nepriznal, pretože tieto nepovažoval za účelné z dôvodu, že

splnomocneným právnym zástupcom žalobcu bola právnická osoba, za ktorú konala ako štatutárny orgán osoba, ktorá je zároveň štatutárnym orgánom (konateľom) žalobcu. Proti rozsudku okresného súdu v časti výroku o náhrade trov konania podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 21 Cob 297/2010 zo 17. augusta 2010 tak, že výrok rozsudku okresného súdu o trovách konania ako vecne správny potvrdil.

Sťažovateľka teda nebola účastníčkou namietaných konaní, bola len v postavení splnomocneného právneho zástupcu žalobcu. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že právo na náhradu trov konania (súčasťou ktorých sú aj trovy právneho zastúpenia) má len účastník konania, a to po splnení predpokladov ustanovených zákonom (§ 142 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku). Trovy konania, ktoré vzniknú účastníkovi, ako aj trovy jeho právneho zástupcu platí účastník konania zo svojho, pričom v prípade jeho úspechu v konaní má tento účastník právo na náhradu trov konania voči účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten účastník konania, ktorému bola uložená povinnosť na náhradu týchto trov, povinný zaplatiť ju priamo advokátovi (§ 149 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Z uvedeného vyplýva, že trovy právneho zastúpenia ako súčasť trov konania sa neprisudzujú advokátovi, tomu sa len priamo platia, prisudzujú sa vždy len účastníkovi konania. To znamená, že len účastník konania má právo na náhradu svojich trov vynaložených v rámci konania, samozrejme, po splnení predpokladov uvedených v zákone.

Podľa názoru ústavného súdu treba sťažnosť považovať za podanú zjavne neoprávnenou osobou. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy totiž nepochybne vyplýva, že aktívnu legitimáciu na podanie sťažnosti majú iba tie osoby (fyzické alebo právnické), ktorých základné právo alebo sloboda boli porušené. V danom prípade by za takú osobu bolo možné považovať spoločnosť, ktorá bola účastníkom v namietaných konaniach pred okresným a krajským súdom. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej sťažnosť nemôže podať fyzická alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie základných práv alebo slobôd iných osôb, nie svojich (I. ÚS 56/98). Sťažnosti, v ktorých sťažovatelia nenamietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, ústavný súd už

pri predbežnom prerokovaní odmieta ako podané osobami zjavne neoprávnenými (III. ÚS 41/00, I. ÚS 43/98, II. ÚS 128/95).

O návrhu podanom zjavne neoprávnenou osobou možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov. Za návrh podaný niekým zjavne neoprávneným preto možno považovať návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 26/06).

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd nepochybne zistil, že sťažovateľka nemala v konaniach pred okresným a krajským súdom, výsledkom ktorých sú namietané rozhodnutia, postavenie účastníka konania, a teda nie je oprávnenou osobou na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (mutatis mutandis II. ÚS 113/02, III. ÚS 162/09, I. ÚS 343/09).

Keďže porušenie označených práv namietanými rozhodnutiami pred ústavným súdom namietala osoba odlišná od účastníka tohto súdneho konania a namietanými rozhodnutiami nemohli byť porušené označené práva sťažovateľky, ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa návrhom sťažovateľky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré je viazané na úspech v konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2011